Bırakın Şu Polemikleri

Sosyal dünya kargaşa içinde. Her tarafta polemik, her yerde kavga var. Yan yana gelen iki kişi dalaşmadan ayrılamıyor. Her sözde niza esintileri, her fiilde münakaşa belirtileri. "Nereye gidiyoruz böyle?" diye sormaktan kendini alamıyor insan.

Ne olacak sonumuz böyle?

Üstelik tartıştığımız mevzular ne hasmımıza yarayacak kadar müfit, ne de onun bize zararlı olacağı kadar mühim. Herkes tartışıyor kendi âleminde bir şeyleri. Futbola meraklı olan kesim, tuttuğu takıma aidiyetinden zerre ödün vermeksizin savunuyor takımını.

Başka bir tutkusu olan da hayranı olduğu şahsiyeti savunuyor yanlışlarına binbir tevil getirerek.

Fütursuzca tartıştığımız ceviz kabuğunu doldurmayacak meseleler her zaman olması gereken zeminde kalmıyor pek tabi. Kimi zaman tarafların derin izler bırakacak şekilde bir birlerine yaptıkları kavlî hakaretlerle sona eriyor, kimi zaman da biri birlerini tekfir etmeleriyle.

İslam toplumundaki kargaşalar o denli ilerlemiş ki Ömer Ubeyd Hasene'nin dediği gibi[1]; her hangi bir müşrik sadece kendisinin hak üzere olduğunu iddia eden İslâmî bir fırkanın yanında diğer İslâmî fırkadan daha çok güvende hissediyor kendisini. Yani Müslümana tanımadığımız emânı kâfire fazlasıyla tanır vaziyete geldik.

Kur'an bize sahabeyi örnek gösterir oysa.

Onlar da tartıştılar bir takım mevzuları. Onların da kimi zaman anlaşamadıkları bir takım hadiseler oldu. Ama hiçbir rivayet bize onların birbirlerini tadlil ve tekfir ettiklerini nakletmiyor. Aksine tartıştıkça bağlı kaldılar birbirlerine.

Çünkü nefsî değildi onların kavgaları. Sahabe doğru olarak saptadığı yolda hakkaniyet adına savaş vermişti. Kimisi isabet etmişti içtihadında kimisi ise hata.

Sıffîn'de karşı karşıya, boğaz boğaza gelen sahabe yine bırakmamıştı insafı elinden. Savaşta karşı saftaki Müslüman kardeşi su istediğinde matarayı uzatırlardı hemen. Ölüler çoğalınca savaşı durdururlar ve iki taraftan da ölenlerin cenazelerini hep birlikte kılarlardı.

Peki, bu gün parti pırtı gibi ufacık meselelerden dolayı "ne cenazesine, ne cenazeme" tavrına bürünüp Müslüman kardeşinden bağını koparan müminler neyin davasını gütmektedirler?

Geçenlerde karşılaştığım bir partizan "filanca partiye mensup insanların dininden beriyim" deyince Müslümanlar olarak nasıl bir ayrışmanın eşiğine geldiğimizi bir kez daha kavramış oldum.

Hemen aklıma doksan dört yaşında olmasına rağmen içtihadınca hak gördüğü bir dava uğruna Sıffîn'de Hz. Ali'nin yanında savaşmaktan geri durmamış Ammâr b. Yasir (Radıyallahu anh)geldi. Ammâr, savaş esnasında dahi batıl üzere savaştıklarına inandığı diğer saftaki Müslüman kardeşlerine karşı insafı elinden bırakmamıştı hiç bir zaman. Kendi safındaki bir kısım insanların Hz. Muaviye taraftarları için "Şam halkı küfre girdi" sözünü duyduğunda hemen müdahale ederek " Hayır! Onlar bize asi oldular ve bunun için biz onlarla savaşıyoruz. Yoksa ilâhımız bir, Peygamberimiz bir, kıblemiz birdir"[2] demişti.

Sıffin'de bir birinin boğazına yapışan sahabe icra ettikleri savaşla dahi tüm dünyaya örnek olmuşlardı. Onlar kardeştiler. Susadıklarında birlikte su almaya gidiyor, birlikte su çekiyorlardı. Kimse kimseyi incitmiyordu savaşın dışında.[3]

Savaşa katılanlardan biri şöyle anlatıyordu o akıl almaz manzarayı: Çarpışmaya ara verdiğimizde birbirimizin ordugâhına gider birbirimizle muhabbet ederdik.[4] İki kişi yoruluncaya kadar boğuşur sonra oturup dinlenir, aralarında konuşur akabinde tekrar boğuşmaya devam ederlerdi. Namaz vakti geldiğinde namazın edası için savaş durdurulurdu.[5]

Ammar b. Yâsir şehit edildiğinde cenaze namazını her iki taraf beraberce kılmışlardı.[6]

Muavi'ye (Radıyallahu anh)'in saflarında öldürülen bir Müslümanı gören Hz. Muaviye taraftarı Amr b. Âs'ın ağzından şu cümleler dökülmüştü gözlerinden dökülen yaşlardan sonra: "Müçtehit biriydi. Allah'ın emri konusunda tavizsizdi."[7]

Üstelik onların mevzusu akideydi, dindi. Savaşma gayeleri ise din adına hak gördükleri bir görüşü aziz kılma uğruna canlarından da olsa vaz geçmekti.

Peki, bu gün bizim, karşımızdaki insanı tekfir ettiğimiz mesele nedir, ne hakkındadır, neyin uğrundadır? İttihada en fazla muhtaç olduğumuz bu günlerde bu denli bir nefret dili kullanmanın Allah ile, dinle, Allah Resûlü'yle' sahabeyle bağdaşır yanı nedir? Yahut bu tavrın cehaletten gayrı bir menşei var mıdır?

Ne olurdu İmam eş-Şafii gibi olabilseydik! Yunus b. Abdul A'lâ es-Sadefî der ki; "Şafii'den daha akıllısını görmedim. Bir gün bir konuyla ilgili tartışmıştık kendisiyle. Sonra da ayrılmıştık. Karşılaştığımızda elimi tutmuş ve "Ey Ebu Musa! Her ne kadar bir mevzuda anlaşamadıysak da kardeş olmamız gerekmez mi?" demişti.[8]

Fazla söze ne hacet?

Üslûb-i beyan, ayniyle insân…

---

[1] Taha feyyâz Cabir el-Alvânî, Edebu'l-ihtilâf fi'l-İslâm, s. 11-13 ,

[Abdülfettâh Ebû Gudde, el-Ülfe beyne'l-müslimîn takdimesi, Dâru'l-beşâiri'l-İslâmiyye, Beyrut-Lübnan, 1996, B.I, s. 7

[2] İbn Ebi Şeybe, Musannef, 21/407, No: 38996

[3] Taberi, Tarihu'r-rüsul ve'l-ümem, V/610

[4] Zehebi, Siyeru A'lâmi'n-nübelâ, II/41

[5] İbn Asâkir, Târihu Dimeşk, XVIII/2339

[6] Belâzûrî, Ensâbu'l-eşrâf, VI/56

[7]Belâzûrî, a.g.e., VI/56

[8]Zehebi, Siyeru A'lâmi'n-nübelâ,X/16, Muhammed Avvâme, Edebu'l-ihtilâf, Dâru'l-minhâc, Cidde, 2009, B.VI, s. 82